

UTJECAJ NOVIH PRAVILA EUROPSKE UNIJE O VOZAČKOJ DOZVOLI NA SIGURNOST CESTOVNOG PROMETA / IMPACT OF NEW EUROPEAN UNION DRIVING LICENSE RULES ON ROAD SAFETY

Prof. dr. sc. Sinan Alispahić¹, dipl. ing., doc. dr. sc. Šezad Hodžić¹, dipl. ing.

¹Internacionalni Univerzitet Travnik u Travniku – Saobraćajni fakultet Travnik u Travniku

e-mail: sinan.alispahic@iu-travnik.com, seza.hodzic@gmail.com

Prethodno priopćenje

<https://www.doi.org/10.58952/zr20261501069>

UDK / UDC 351.811.12:656.1

Sažetak

Europska unija predložila je nova pravila o vozačkim dozvolama usmjerena na modernizaciju sustava, digitalizaciju administrativnih procesa te povećanje sigurnosnih standarda za sve sudionike u prometu. Cilj ovoga rada je analizirati utjecaj novih pravila Europske unije o vozačkim dozvolama na sigurnost cestovnog prometa, s posebnim naglaskom na procese i modele dobivanja vozačke dozvole, sigurnost za nove vozače, zdravstvene provjere vozača, digitalnu vozačku dozvolu i prekograničnu provedbu prometnih sankcija. Rad se temelji na analizi europskog zakonodavnog okvira, službenih dokumenata Europske komisije, statističkim pokazateljima sigurnosti cestovnog prometa te relevantnoj znanstvenoj i stručnoj literaturi. Rezultati istraživanja ukazuju kako nova pravila mogu značajno doprinijeti povećanju sigurnosti cestovnog prometa kroz harmonizaciju sustava izdavanja vozačkih dozvola, bolju kontrolu rizičnih skupina vozača, učinkovitiju prekograničnu razmjenu podataka te prilagodbu vozača suvremenim tehnologijama i sustavima pomoći u vožnji. Istodobno, istraživanje pokazuje da provedba novih pravila predstavlja izazov za države članice zbog tehničkih, pravnih i organizacijskih zahtjeva, kao i potrebe zaštite osobnih podataka u digitalnom okruženju. Nova pravila predstavljaju važan korak prema modernijem i sigurnijem prometnom sustavu te mogu imati značajan pozitivan učinak na smanjenje prometnih nesreća i povećanje ukupne razine sigurnosti cestovnog prometa.

Ključne riječi: vozačka dozvola, Europska unija, sigurnost cestovnog prometa, digitalna vozačka dozvola, prometne nesreće

JEL klasifikacija: R48, H77, O33

Abstract

The European Union has proposed new rules on driving licenses aimed at modernizing the system, digitizing administrative processes, and increasing safety standards for all road users. The aim of this paper is to analyze the impact of the new European Union rules on driving licenses on road safety, with a particular emphasis on the processes and models for obtaining a driving license, safety for new drivers, driver health checks, digital driving licenses, and cross-border enforcement of traffic sanctions. The paper is based on an analysis of the European legislative framework, official documents of the European Commission, statistical indicators of road safety, and relevant scientific and professional literature. The research results indicate that the new rules can significantly contribute to increasing road safety through the harmonization of the driving license issuance system, better control of risk groups of drivers, more efficient cross-border data exchange, and the adaptation of drivers to modern technologies and driving assistance systems. At the same time, the research shows that the implementation of the new rules poses a challenge for Member States due to technical, legal and organisational requirements, as well as the need to protect personal data in a digital environment. The new rules represent an important step towards a more modern and safer transport system and can have a significant positive impact on reducing traffic accidents and increasing the overall level of road safety.

Keywords: driving licence, European Union, road safety, digital driving licence, road accidents

JEL classification: R48, H77, O33

UVOD

Sigurnost cestovnog prometa predstavlja jedno od najvažnijih društvenih i prometnih pitanja suvremenog društva. Unatoč kontinuiranom razvoju prometne infrastrukture, sigurnosnih tehnologija i zakonodavnih mjera, prometne nesreće i dalje uzrokuju velik broj smrtno stradalih i ozlijeđenih osoba na cestama Europske unije. Prema podacima Europske komisije, svake godine na cestama Europske unije pogine više od 20 000 osoba, dok nekoliko stotina tisuća sudionika zadobije teške tjelesne ozljede. Zbog toga Europska unija kontinuirano razvija i unaprjeđuje regulatorne mehanizme usmjerene na povećanje sigurnosti cestovnog prometa.

Jedan od ključnih instrumenata prometne politike Europske unije predstavlja sustav vozačkih dozvola kojim se definiraju uvjeti polaganja vozačkih ispita, osposobljavanje i sudjelovanje vozača u cestovnom prometu. Razvoj novih tehnologija, digitalizacija javnih usluga, povećanje mobilnosti građana unutar Europske unije te potreba za učinkovitijom prekograničnom suradnjom doveli su do potrebe modernizacije postojećeg sustava vozačkih dozvola.

Europska komisija stoga je predložila nova pravila o vozačkim dozvolama kojima se nastoji unaprijediti sigurnost cestovnog prometa, pojednostavniti administrativni postupci te povećati interoperabilnost sustava među državama članicama. Nove mjere uključuju uvođenje digitalne vozačke dozvole, strože uvjete za nove vozače, unaprjeđenje zdravstvenih provjera vozača, bolju prekograničnu razmjenu podataka i prilagodbu sustava novim tehnologijama u vozilima.

Predmet ovoga rada jest razmatranje utjecaja novih pravila Europske unije o vozačkim dozvolama na sigurnost cestovnog prometa.

Posebna pažnja posvećena je procjeni mogućih pozitivnih učinaka novih mjera na smanjenje prometnih nesreća i povećanje razine sigurnosti svih sudionika u prometu, kao i izazovima njihove implementacije u državama članicama Europske unije. Temeljna hipoteza rada polazi od pretpostavke da nova pravila Europske unije o vozačkim dozvolama mogu značajno doprinijeti povećanju sigurnosti cestovnog prometa kroz harmonizaciju regulatornog sustava, digitalizaciju procesa i strože sigurnosne standarde za vozače. U radu je korištena metoda analize sadržaja relevantnih europskih propisa i stručne literature, komparativna metoda usporedbe postojećih i novih regulatornih rješenja te analiza statističkih podataka o sigurnosti cestovnog prometa u državama članicama Europske unije i Republici Hrvatskoj.

1. REGULATORNI OKVIR EUROPSKE UNIJE O VOZAČKIM DOZVOLAMA

Sustav vozačkih dozvola unutar Europske unije predstavlja jedan od ključnih instrumenata prometne politike usmjerenih na povećanje sigurnosti cestovnog prometa, osiguravanje slobode kretanja građana i harmonizaciju prometnih propisa među državama članicama. Razvoj zajedničkog regulatornog okvira rezultat je potrebe za usklađivanjem različitih nacionalnih sustava izdavanja vozačkih dozvola, povećanja prekogranične mobilnosti te smanjenja prometnih nesreća na području Europske unije. Temelj suvremenog europskog sustava vozačkih dozvola čini Direktiva 2006/126/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o vozačkim dozvolama, kojom su usklađeni osnovni uvjeti za izdavanje, obnavljanje i priznavanje vozačkih dozvola među državama članicama Europske unije. Cilj navedene direktive bio je povećati sigurnost cestovnog prometa, smanjiti mogućnosti zlorabe i prijevara povezanih s vozačkim dozvolama te olakšati slobodno kretanje građana unutar zajedničkog europskog prostora.

Direktivom 2006/126/EZ uveden je jedinstveni model vozačke dozvole u obliku plastične kartice, čime su zamijenjeni brojni različiti nacionalni obrasci koji su prethodno bili u uporabi u državama članicama.

Osim vizualnog i tehničkog ujednačavanja dokumenata, direktiva je definirala zajedničke kategorije vozila, minimalne uvjete za stjecanje vozačkih dozvola, dobne granice za vozače te minimalne zdravstvene standarde potrebne za upravljanje vozilima.

Važan cilj europske prometne politike odnosi se na povećanje sigurnosti cestovnog prometa kroz dugoročnu strategiju „Vision Zero“, kojom Europska unija nastoji do 2050. godine gotovo potpuno eliminirati smrtne slučajeve i teške ozljede u cestovnom prometu. U okviru navedene strategije poseban naglasak stavljen je na rizične skupine vozača, poput novih vozača, vozača pod utjecajem alkohola i droga te starijih osoba čije zdravstveno stanje može utjecati na sigurnost upravljanja vozilom.

Razvoj digitalnih tehnologija, automatizacije vozila i pametnih prometnih sustava dodatno je potaknuo potrebu modernizacije postojećeg regulatornog okvira. Europska komisija je stoga 2023. godine predstavila prijedlog novih pravila o vozačkim dozvolama s ciljem prilagodbe prometnog sustava suvremenim tehnološkim i sigurnosnim izazovima. Predložene izmjene usmjerene su na digitalizaciju vozačkih dozvola, poboljšanje prekogranične razmjene podataka, jačanje kontrole rizičnih ponašanja vozača te učinkovitije provođenje prometnih sankcija među državama članicama.

Posebno značajna novost odnosi se na uvođenje digitalne vozačke dozvole koja bi bila dostupna putem mobilnih uređaja i priznata u svim državama članicama Europske unije. Time se nastoji pojednostavniti administrativni sustav, povećati sigurnost dokumenata i omogućiti učinkovitija kontrola vozača u prekograničnom prometu.

Osim digitalizacije sustava, novi regulatorni prijedlozi predviđaju i strože uvjete za mlade i nove vozače kroz uvođenje probnog razdoblja, dodatna pravila vezana uz vožnju pod utjecajem alkohola te prilagodbu osposobljavanja vozača novim tehnologijama u vozilima, uključujući sustave napredne pomoći vozaču (ADAS). Na taj način Europska unija nastoji unaprijediti kompetencije vozača i smanjiti broj prometnih nesreća uzrokovanih ljudskim čimbenikom, koji se i dalje smatra dominantnim uzrokom prometnih nesreća.

Harmonizacija sustava vozačkih dozvola također ima važnu ulogu u jačanju pravne sigurnosti i učinkovitosti prekogranične provedbe prometnih propisa. Ujednačen sustav omogućuje bolju razmjenu informacija među državama članicama, lakše prepoznavanje prekršitelja prometnih propisa te učinkovitije sankcioniranje opasnih ponašanja u prometu.

S obzirom na kontinuirani razvoj prometnih tehnologija i promjene u mobilnosti stanovništva, regulatorni okvir Europske unije o vozačkim dozvolama predstavlja dinamičan sustav koji se prilagođava novim sigurnosnim izazovima s ciljem povećanja sigurnosti svih sudionika u cestovnom prometu.

2. NOVA PRAVILA EUROPSKE UNIJE O VOZAČKIM DOZVOLAMA

Nova pravila Europske unije o vozačkim dozvolama predstavljaju dio šire strategije modernizacije prometnog sustava i povećanja sigurnosti cestovnog prometa. Europska komisija je kroz prijedlog izmjena Direktive o vozačkim dozvolama nastojala odgovoriti na suvremene izazove povezane s digitalizacijom, povećanom mobilnošću građana, razvojem novih tehnologija u vozilima te potrebom smanjenja broja prometnih nesreća i smrtno stradalih osoba na cestama Europske unije. Jedna od najznačajnijih novosti odnosi se na uvođenje digitalne vozačke dozvole koja bi bila dostupna putem mobilnih uređaja i priznata u svim državama članicama Europske unije. Digitalna vozačka dozvola trebala bi omogućiti jednostavniju administraciju, veću sigurnost dokumenata i učinkovitiju kontrolu vozača u prekograničnom prometu. Istodobno, fizička vozačka dozvola ostala bi dostupna građanima koji preferiraju tradicionalni oblik dokumenta.

Digitalizacija sustava trebala bi pridonijeti smanjenju administrativnih troškova, ubrzanju postupaka izdavanja i obnove dozvola te boljoj povezanosti nacionalnih baza podataka.

Posebna pažnja u novim pravilima posvećena je novim i starim vozačima koji predstavljaju najrizičnije skupine sudionika u cestovnom prometu. Statistički podaci Europske unije pokazuju kako vozači mlađe životne dobi češće sudjeluju u prometnim nesrećama zbog nedostatka iskustva, neprilagođene brzine, vožnje pod utjecajem alkohola i rizičnih oblika ponašanja. Zbog toga se predlaže uvođenje obveznog probnog razdoblja za nove vozače tijekom kojeg bi vrijedila stroža pravila i pojačan nadzor nad prometnim ponašanjem.

Nova pravila također predviđaju strože mjere vezane uz vožnju pod utjecajem alkohola i droga, osobito za nove i profesionalne vozače. Cilj navedenih mjera jest smanjiti broj prometnih nesreća uzrokovanih smanjenim psihofizičkim sposobnostima vozača. U pojedinim prijedlozima razmatra se i primjena politike nulte tolerancije na alkohol za vozače tijekom probnog razdoblja.

Važan element reforme odnosi se na zdravstvenu sposobnost vozača. Europska komisija predlaže unaprjeđenje sustava zdravstvenih provjera kako bi se pravodobno utvrdila medicinska stanja koja mogu negativno utjecati na sigurnost upravljanja vozilom. Posebna pažnja usmjerena je prema starijim vozačima, ali i prema bolestima poput epilepsije, dijabetesa, kardiovaskularnih bolesti i poremećaja vida. Cilj nije diskriminacija određenih skupina vozača, nego povećanje ukupne sigurnosti cestovnog prometa kroz pravodobnu procjenu sposobnosti za upravljanje vozilom.

Razvoj suvremenih vozila opremljenih sustavima napredne pomoći vozaču (ADAS) zahtijeva prilagodbu procesa osposobljavanja kandidata za vozače. Nova pravila predviđaju uključivanje sadržaja vezanih uz korištenje digitalnih sigurnosnih sustava, automatiziranih funkcija vozila i ekološki prihvatljive vožnje u programe osposobljavanja vozača i polaganja vozačkih ispita. Time se želi povećati razina kompetencija vozača i smanjiti mogućnost pogrešne uporabe suvremenih tehnologija.

Poseban značaj ima i jačanje prekogranične provedbe prometnih sankcija. Mobilnost građana unutar Europske unije dovela je do potrebe učinkovitije razmjene podataka između država članica kako bi se prometni prekršaji počinjeni u jednoj državi mogli učinkovito evidentirati i sankcionirati u drugoj državi članici. Novi sustav trebao bi omogućiti veću transparentnost i bolju suradnju nacionalnih tijela nadležnih za promet i sigurnost cestovnog prometa.

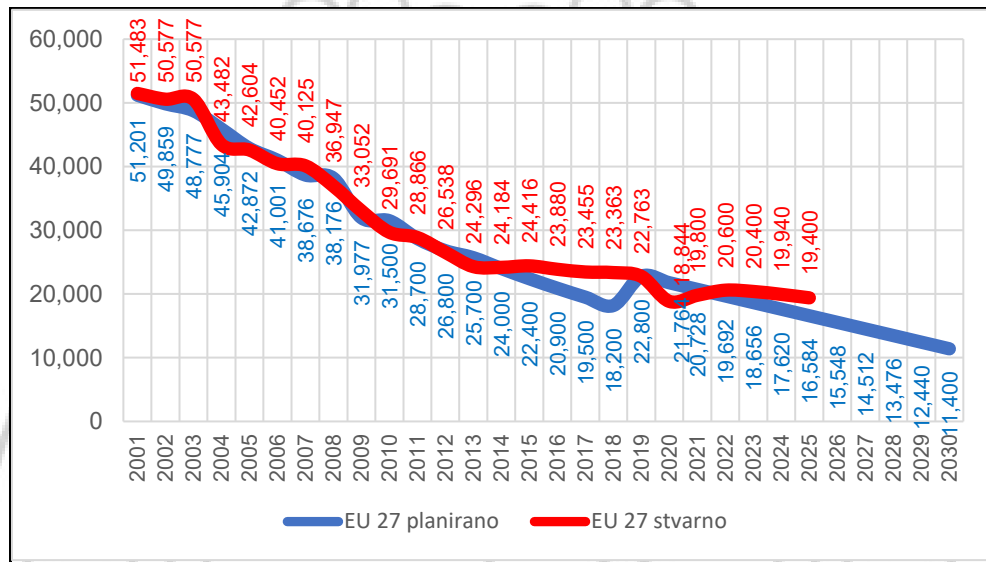
Predložene izmjene obuhvaćaju i određene promjene vezane uz profesionalne vozače, s ciljem smanjenja nedostatka radne snage u sektoru cestovnog prijevoza. Omogućeno je snižavanje dobne granice za određene kategorije profesionalnih vozača uz dodatne uvjete osposobljavanja i nadzora. Iako nova pravila donose brojne potencijalne koristi za sigurnost cestovnog prometa, njihova provedba predstavlja značajan izazov za države članice Europske unije. Uspješna implementacija zahtijevat će tehničku prilagodbu nacionalnih sustava, osiguravanje zaštite osobnih podataka, dodatna financijska ulaganja i učinkovitu koordinaciju među nadležnim institucijama. Unatoč navedenim izazovima, nova pravila predstavljaju važan korak prema stvaranju sigurnog, učinkovitog i digitalno povezanog prometnog sustava na razini Europske unije.

3. EMPIRIJSKO RAZMATRANJE UTJECAJA NOVIH PRAVILA NA SIGURNOST CESTOVNOG PROMETA

Sigurnost cestovnog prometa u Europskoj uniji posljednjih desetljeća pokazuje trend postupnog smanjenja broja smrtno stradalih osoba, međutim prometne nesreće i dalje predstavljaju jedan od vodećih uzroka smrtnosti i teških ozljeda među mlađom populacijom. Prema podacima Europske komisije i Eurostata, tijekom posljednjih godina na cestama Europske unije godišnje pogine više od 20 000 osoba, dok se broj teško ozlijeđenih mjeri u stotinama tisuća, slika 1.

Unatoč tehnološkom napretku vozila i razvoju prometne infrastrukture, ljudski čimbenik i dalje ostaje dominantan uzrok prometnih nesreća.

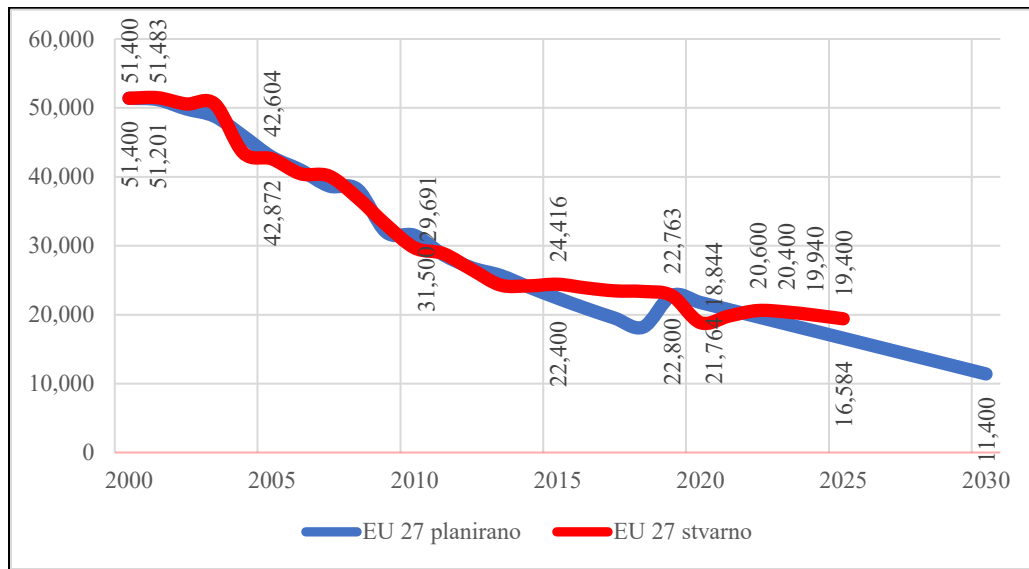
Sagledavanje statističkih podataka pokazuje kako su među najčešćim uzrocima prometnih nesreća neprilagođena brzina, vožnja pod utjecajem alkohola i droga, distrakcija vozača te nedovoljno vozačko iskustvo. Posebne rizične skupine predstavljaju mladi vozači u dobi od 18 do 24 godine koji su činili 12% smrtnih slučajeva u prometnim nesrećama, s udjelom od 7% stanovništva, te stariji vozači „65+“, čiji udio sudjelovanja u prometnim nesrećama predstavlja 31% od ukupnog broja smrtno stradalih, dok istovremeno čine oko 21% stanovništva.

Slika 1. Planirani i stvarni broja smrtno stradalih u prometnim nesrećama u EU od 2001. do 2025., Izvor: izradili autori

Upravo zbog navedenih pokazatelja Europska unija kroz nova pravila o vozačkim dozvolama poseban naglasak stavlja na sve nove vozače i probno razdoblje nakon stjecanja vozačke dozvole. Očekuje se da bi stroži uvjeti tijekom prvih godina upravljanja vozilom, uključujući ograničenja vezana uz konzumaciju alkohola i pojačan nadzor prometnog ponašanja, mogli doprinijeti smanjenju broja prometnih nesreća među svim skupinama vozača, a naročito među mladim i novim vozačima. Takav pristup omogućio bi do 2030. ostvarenje cilja 50-postotnog smanjenja broja poginulih od 11.400, slika 2.

Empirijsko razmatranje dostupnih podataka također potvrđuje važnost zdravstvene sposobnosti vozača kao čimbenika sigurnosti cestovnog prometa. Starenje stanovništva Europske unije dovodi do povećanja broja starijih vozača kod kojih određena zdravstvena stanja mogu utjecati na sposobnost sigurnog upravljanja vozilom. Iako stariji vozači u prosjeku sudjeluju u manjem broju prometnih nesreća, posljedice nesreća za njih su često brojnije i teže zbog povećane fizičke ranjivosti. Nova pravila Europske unije nastoje uspostaviti ravnotežu između prava na mobilnost i potrebe očuvanja sigurnosti cestovnog prometa kroz učinkovitiji sustav zdravstvenih provjera.

Slika 2. Planirani i stvarni broja smrtno stradalih u prometnim nesrećama u EU od 2021. do 2030., Izvor: izradili autori

Digitalizacija vozačkih dozvola predstavlja još jednu važnu mjeru koja može imati pozitivan učinak na sigurnost cestovnog prometa. Digitalna vozačka dozvola omogućila bi bržu razmjenu podataka među državama članicama, učinkovitiju identifikaciju vozača te jednostavnije evidentiranje prometnih prekršaja i zabrana upravljanja vozilima. Time bi se povećala učinkovitost prekogranične provedbe prometnih sankcija i smanjile mogućnosti zlorabe ili korištenja nevažećih dokumenata.

Poseban značaj novih pravila odnosi se na prilagodbu vozača suvremenim tehnologijama u vozilima. Moderna vozila sve češće koriste sustave napredne pomoći vozaču (ADAS), uključujući automatsko kočenje, sustave upozorenja na napuštanje prometne trake, prilagodljivi tempomat i sustave prepoznavanja prometnih znakova. Istraživanja pokazuju kako navedeni sustavi mogu značajno smanjiti rizik nastanka prometnih nesreća, ali samo ako ih vozači pravilno koriste i razumiju njihove mogućnosti i ograničenja. Zbog toga nova pravila predviđaju uključivanje sadržaja vezanih uz suvremene tehnologije u procese provedbe vozačkih ispita i osposobljavanja kandidata za vozače.

U Republici Hrvatskoj posljednjih godina također je prisutan trend smanjenja broja smrtno stradalih osoba u prometu, no određeni sigurnosni problemi i dalje predstavljaju značajan izazov. Prema nacionalnim statistikama, među najčešćim uzrocima prometnih nesreća i dalje se ističu neprilagođena brzina, nepoštivanje prednosti prolaska te vožnja pod utjecajem alkohola. Mladi i novi vozači konstantno bilježe smanjenje sudjelovanja u prometnim nesrećama i smrtno stradavanje, a čemu će doprinijeti i opravdanost europskih mjera usmjerenih prema toj kategoriji vozača. Posebna novost odnosi se na sve osobe koje polože vozački ispit bez obzira na godine starosti, jer se smatraju „novim vozačem“. Podliježu probnom razdoblju u upravljanju vozilom, koje ne može biti kraće od dvije godine. Tijekom tog razdoblja novi vozači bit će podvrgnuti strožim pravilima i sankcijama u cijeloj EU, kao primjerice nulta tolerancija prije upravljanja vozilom na konzumaciju alkohola ili droga.

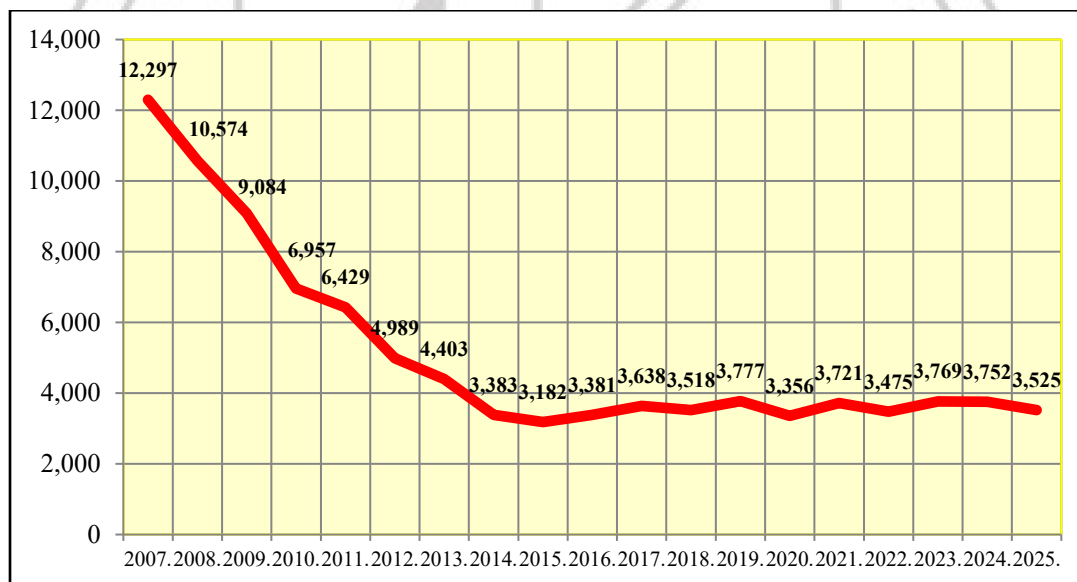
Razmatranjem dostupnih podataka može se zaključiti kako nova pravila Europske unije o vozačkim dozvolama imaju potencijal pozitivno utjecati na sigurnost cestovnog prometa kroz nekoliko ključnih mehanizama:

povećanje kvalitete provedbe vozačkih ispita i posredno utjecaja na osposobljavanje vozača, bolju kontrolu rizičnih skupina, učinkovitiju provedbu prometnih pravila i prilagodbu prometnog sustava suvremenim tehnologijama. Međutim, stvarni učinci novih mjera ovisit će o uspješnosti njihove implementacije u državama članicama, kao i trećim državama, razini institucionalne suradnje i spremnosti nacionalnih sustava na digitalnu transformaciju.

4. RASPRAVA

Nova pravila Europske unije o vozačkim dozvolama predstavljaju značajan korak prema modernizaciji prometnog sustava i povećanju sigurnosti cestovnog prometa. Analiza regulatornih promjena i dostupnih statističkih podataka pokazuje kako Europska unija nastoji odgovoriti na suvremene izazove povezane s digitalizacijom, povećanom mobilnošću građana i razvojem novih prometnih tehnologija.

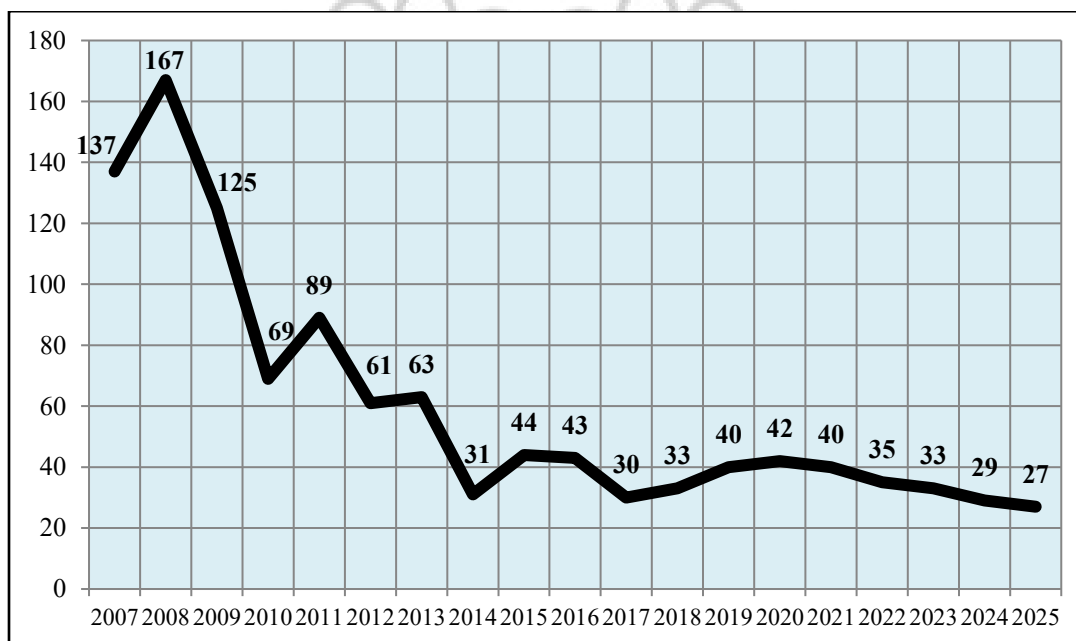
Posebno važan aspekt novih pravila odnosi se na mlade i na nove vozače koji predstavljaju s vozačima 65⁺ jednu od najrizičnijih skupina u cestovnom prometu. Uvođenje probnog razdoblja i strožih pravila tijekom prvih godina upravljanja vozilom može pozitivno utjecati na razvoj sigurnijih prometnih navika i smanjenje rizičnih ponašanja. Dosadašnja iskustva pojedinih država članica, kao primjerice Republike Hrvatske, pokazuju kako restriktivnije mjere za mlade i nove vozače mogu doprinijeti smanjenju broja prometnih nesreća, slika 3. i 4.

Slika 3. Trend broja prometnih nesreća koje su skrivili mladi vozači u Republici Hrvatskoj od 2007. do 2025., Izvor: izradili autori.

Jedna od najvažnijih prednosti novih pravila odnosi se na harmonizaciju sustava vozačkih dozvola među državama članicama. Ujednačavanje pravila omogućuje učinkovitiju prekograničnu suradnju, bolju razmjenu podataka te dosljedniju provedbu prometnih sankcija. Time se smanjuje mogućnost izbjegavanja odgovornosti za prometne prekršaje i povećava pravna sigurnost unutar Europske unije. Digitalna vozačka dozvola predstavlja važan iskorak prema digitalizaciji javnih usluga i učinkovitijem upravljanju prometnim sustavom. Osim administrativnih prednosti, digitalizacija može pridonijeti sigurnosti kroz bržu provjeru podataka i smanjenje mogućnosti zlorabe dokumenata. Međutim, uvođenje digitalnih rješenja otvara i pitanja zaštite osobnih podataka, kibernetičke sigurnosti i tehničke interoperabilnosti među državama članicama.

Također, jedno od novih pravila je uvođenje mogućnosti polaganja vozačkog ispita za 17-godišnje vozače vozila B kategorije i nakon toga upravljanje vozilom samo uz pratnju osobe na suvozačevom mjestu koja može pružati savjete dok upravljaju vozilom. Osoba u pratnji mora se pridržavati pravila o vožnji pod utjecajem alkohola ili droga. Mora imati navršene najmanje 24 godine; imati vozačku dozvolu odgovarajuće kategorije koja je izdana u EU prije više od pet godina i u zadnjih pet godina ne smije imati izrečenu zabranu vožnje u državi članici koja je izdala vozačku dozvolu.

Slika 4. Poginule osobe u prometnim nesrećama koje su skrivili mladi vozači u Republici Hrvatskoj od 2007. do 2025., Izvor: izradili autori.

S druge strane, određeni elementi novih pravila izazivaju rasprave vezane uz moguće administrativno opterećenje građana i nadležnih institucija. Dodatne zdravstvene provjere, digitalna infrastruktura i prilagodba nacionalnog zakonodavstva zahtijevat će značajna financijska i organizacijska ulaganja. Poseban izazov predstavlja osiguravanje jednakih uvjeta provedbe u svim državama članicama s obzirom na razlike u razini digitalne razvijenosti i administrativnih kapaciteta.

Može se zaključiti kako će uspješnost novih pravila u velikoj mjeri ovisiti o kvaliteti njihove implementacije, edukaciji vozača i učinkovitosti institucionalne suradnje na nacionalnoj i europskoj razini. Unatoč izazovima, predložene mjere predstavljaju važan doprinos ostvarenju strateškog cilja Europske unije usmjerenog prema smanjenju broja prometnih nesreća i povećanju sigurnosti svih sudionika u cestovnom prometu.

ZAKLJUČAK

U cilju smanjenja broja prometnih nesreća i povećanja sigurnosti svih sudionika u prometu, Europska unija kontinuirano razvija i modernizira regulatorni okvir vezan uz vozačke dozvole. Nova pravila o vozačkim dozvolama predstavljaju odgovor na suvremene izazove povezane s digitalizacijom i automatizacijom, povećanom mobilnošću građana, razvojem novih tehnologija i potrebom učinkovitije prekogranične suradnje među državama članicama i ne članicama. Sagledavanje regulatornih promjena pokazuje kako su ključni ciljevi novih pravila povećanje sigurnosti cestovnog prometa, harmonizacija nacionalnih sustava, digitalizacija administrativnih procesa i jačanje kontrole rizičnih skupina vozača. Poseban naglasak stavljen je na mlade i nove vozače, zdravstvenu sposobnost vozača, prekograničnu provedbu prometnih sankcija i prilagodbu vozača suvremenim tehnologijama u vozilima. Rezultati provedenog razmatranja potvrđuju postavljenu hipotezu prema kojoj nova pravila Europske unije o vozačkim dozvolama mogu pozitivno utjecati na sigurnost cestovnog prometa kroz modernizaciju regulatornog sustava, strože sigurnosne standarde i učinkovitiju razmjenu podataka među državama članicama. Posebno važnim pokazuje se potencijal digitalne vozačke dozvole i mjera usmjerenih prema pojedinim rizičnim skupinama sudionika u prometu. Istodobno, uspješna provedba novih pravila zahtijevat će značajna tehnička, organizacijska i financijska ulaganja te učinkovitu koordinaciju nacionalnih institucija i tijela Europske unije. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti zaštiti osobnih podataka, digitalnoj sigurnosti i osiguravanju jednakih uvjeta provedbe novih pravila u svim državama članicama.

Zaključno, nova pravila Europske unije o vozačkim dozvolama predstavljaju važan korak prema sigurnijem, modernijem i digitalno povezanom prometnom sustavu. Njihova učinkovita implementacija mogla bi dugoročno doprinijeti smanjenju broja prometnih nesreća i ostvarenju strateških ciljeva Europske unije u području sigurnosti cestovnog prometa.

LITERATURA

- [1] Alispahić, S. (2026.). Autorizirana predavanja. Sigurnost u saobraćaju. Internacionalni Univerzitet Travnik u Travniku, Saobraćajni fakultet Travnik u Travniku.
- [2] European Commission. (2023). Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on driving licences. Brussels: European Commission.
- [3] European Parliament and Council. (2006). Directive 2006/126/EC on driving licences. Official Journal of the European Union, L403, 18–60.
- [4] Europski parlament i Vijeće Europske unije (2025). Direktiva (EU) 2025/2205 Europskog parlamenta i vijeća o vozačkim dozvolama, Sl. L. 5.11.2025.
- [5] Europski parlament i Vijeće Europske unije (2025). Direktiva (EU) 2025/2206 Europskog parlamenta i vijeća o izmjeni Direktive (EU) 2025/2205 u pogledu određenih zabrana vožnje, Sl. L. 5.11.2025.
- [6] European Transport Safety Council. (2024). Road Safety Performance Index Report. Brussels: ETSC.
- [7] Eurostat. (2024). Road safety statistics in the European Union. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat> (30.04.2026.)
- [8] Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske. (2025). Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2024. Zagreb: MUP RH.
- [9] European Commission. (2020). EU Road Safety Policy Framework 2021–2030. Brussels: European Commission.